

Projekt
Utredning och utveckling
Erik Karlsson

Styrelsen för Stockholm Vatten VA AB

Översyn av anläggningsavgift och dagvattentaxa

FÖRSLAG TILL BESLUT

Styrelsen föreslås besluta

att godkänna lägesrapporten.

att uppdra åt bolaget att återkomma till styrelsen med förslag till reviderad taxestruktur.

Krister Schultz
Verkställande direktör

Sonny Sundelin
Avdelningschef
Ledningsnät

ÄRENDET

Sammanfattning

Med anledning av två domar i Statens va-nämnd har en uppföljning genomförts av anläggningsavgift respektive dagvattentaxa.

Vid uttagande av anläggningsavgift eftersträvas full kostnadstäckning. Uppföljningen visar dock på en täckningsgrad i storleksordningen 40 %, varav särtaxa motsvarar strax under 10 %. Bortfallet har täckts upp av bruksavgifter.

Statens va-nämnd har fastställt att Stockholm Vattens princip för uttag av dagvattentaxa avseende allmän platsmarkshållare, såsom Trafikkontor, Trafikverk och huvudman för övrig allmän platsmark, är felaktig. Stockholm Vatten har sökt prövningstillstånd i Högsta domstolen. Om ärendet inte tas upp i Högsta domstolen blir konsekvensen att Stockholm Vatten inte får täckning för dagvattenrelaterade kostnader vilket genererar ett intäktsbortfall och därmed underskott i resultaträkningen. Bolaget har därför initierat en översyn av anläggningsavgift och dagvattentaxa.

Anläggningsavgift

Bakgrund

I slutet av 2014 föll dom i Statens va-nämnd i ett fall mellan Stockholm Vatten och fastighetsägarna på Lambarö, en ö utanför Hässelby. Fastighetsägarna bestred Stockholm Vattens beslut att tillämpa särtaxa vid fakturering av anslutningsavgift. Då Stockholm Vatten ej kunnat visa att kostnaderna i beaktningsvärd omfattning avviker från verksamhetsområdet i övrigt beslutade Statens va-nämnd till fastighetsägarnas fördel.

Enligt Stockholm Vattens författningstext § 1, tredje stycket, avser anläggningsavgiften "...täckna kostnaderna hos huvudmannen Stockholm Vatten VA AB (nedan Stockholm Vatten) för att ansluta en fastighet till den allmänna vatten- och avloppsanläggningen (VA-anläggningen). Härvid tas hänsyn både till den nytta som en fastighet har av att vara ansluten till den allmänna VA-anläggningen och de investeringskostnader som anslutningen medför." Stockholm Vatten eftersträvar därför full kostnadstäckning vid nyexploatering. I samband med att dom föll i fallet Lambarö inleddes därför en översyn av aktuell täckningsgrad för nyexploatering. En översyn har även gjorts av särtaxans utfall över de senaste åren och dess innebörd för täckningsgraden.

Resultat

En uppföljning av de tre senaste årens täckningsgrad visar på en genomsnittlig täckningsgrad strax över 40 %, av vilka särtaxa motsvarar lite mindre än 10 %. Anläggningsavgifterna, inklusive särtaxa, har under dessa år varit 120 Mkr (2012), 66 Mkr (2013) respektive 65 Mkr (2014). I Stockholm Vattens resultaträkning bokförs 25 % av anläggningsavgiften på innevarande år och resterande del periodiseras över 40 år. Då bruksavgifternas storlek är i storleksordningen 900 Mkr/år innebär detta att anläggningsavgiften är en relativt liten andel av Stockholm Vattens intäkter. Det cirka 60 % stora bortfallet av anläggningsavgiften har täckts upp av bruksavgifterna utan större påverkan på taxan i sin helhet.

Mellan åren 2012 – 2014 har särtaxan i genomsnitt motsvarat 18 Mkr per år, vilket motsvarar cirka 0.5 % av bruksavgiften. Särtaxans storlek fastställs strax innan ett särtaxeområdes första faktura sänds ut. För mottagaren medför processen svårigheter att förutse anslutningsavgiftens storlek och det är därmed svårt att budgetera för denna kostnadspost.

Bedömning

Vid en revidering av anläggningsavgiften bör eftersträvas att särtaxa i största mån ska undvikas. Detta innebär att avgiften antingen ska eftersträva full kostnadstäckning för nyinvestering, alternativt att eftersträva en lägre kommunicerad täckningsgrad.

Dagvattenavgift

Bakgrund

En rättslig process har pågått mellan Trafikverket och Stockholm Vatten rörande den avgift Trafikverket ska betala för hantering av dagvatten. Under 2014 föll dom i Statens va-nämnd, vilken fastställde att Stockholm Vatten har rätt att ta ut dagvattentaxa för de ytor man kommit överens om, men att Stockholm Vattens princip för att beräkna taxans storlek är felaktig. Stockholm Vatten har därefter sökt prövningstillstånd i Högsta domstolen och väntar för närvarande på besked om ärendet tas upp.

Taxans konstruktion

Den nuvarande dagvattentaxan är konstruerad i två delar. Den första delen består av att anslutna privata fastigheter betalar för avledning av dagvatten från den egna fastigheten. Den andra delen är en kostnad för avledning av dagvatten från lokala gator, i fastighetens närhet. Beroende på fastighetens användningsområde är denna avgift inräknad i nytto- eller grundavgiften. Vägar med högre trafikbelastning, från 15 000 fordon/dygn, anses inte vara lokala utan allmännyttiga och tillhör den allmänna platsmarkshållaren, såsom Trafikkontor eller Trafikverk. Även större parker, torg och andra ytor vilka nyttjas av en större allmänhet inkluderas i denna kategori.

Stockholm Vattens dagvattentaxa för allmän platsmarkshållare är baserad på vägens trafikbelastning. En väg med trafikbelastning 15 000 – 30 000 fordon/dygn betalar 5.06 kr/m² avvattnad yta och vägar med mer än 30 000 fordon/dygn betalar 10.11 kr/m². Avgiftens storlek bestäms av kostnaden för att rena trafikdagvattnet. Statens va-nämnd fastställde att kostnaden för rening inte ska utgöra grund för taxans beräkning utan att den ska beräknas genom avvattnad yta. Stockholm Vatten har därmed rätt att ta ut en avgift, men väsentligt lägre än vad nuvarande taxa medger.

Bedömning

För att säkerställa täckning för Stockholm Vattens kostnader relaterade till dagvattenhantering bör dagvattentaxans utformning revideras och anpassas efter Statens va-nämnds beslut.

SLUT